

Rigsdagstidende.

1861. Forhandlingerne paa Landstinget. № 3.

Trettende Session.

3die Møde.

Onsdagen den 9de October Kl. 2.

(Forsat.)

Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet (forts.): Den de Geistlige til-lagte Tiende er altsaa den Størrelse, hvormed vi skulle operere, og da den har en saa stor Vig-tighed med Hensyn til Spørgsmaalet om de Geistliges Lønning, antager jeg, at det ikke vil trætte Forsamlingens Taalmodighed, naar jeg oplyser, hvad Tienden udgjør.

Da Tienden giver et Billede af den hele Tilstand med Hensyn til Agerbruget, skal jeg skjelne imellem Derne og Sylland. Tienden bestaaer af følgende Bestanddele: Rug: paa Derne: 16,218 Tønder, i Sylland: 32,721 Tønder; tilsammen 48,939 Tønder Rug. Byg: paa Derne: 99,549 Tønder; i Sylland: 51,801 Tønder; tilsammen 151,350 Tønder. Havre: paa Derne: 16,646 Tønder; i Sylland: 31,822 Tønder; tilsammen 48,468 Tønder. Hvede: paa Derne: 4,607 Tønder; i Sylland: ingen. Hvite Erter: paa Derne: 705 Tønder; i Sylland: 14 Tønder; tilsammen 719 Tønder. Graae Erter: paa Derne: 148 Tønder; i Sylland: ingen. Boghvede: paa Derne: in-gen; i Sylland: 150 Tønder. Boghvedegrøn: paa Derne: ingen; i Sylland: 38 Tønder.

Man vil see, at Byg, Hvede og Er-ter have Overvægten paa Derne, medens Rug og Havre have Overvægten i Sylland. Det næste Spørgsmaal vil være, hvilken Sum i Penge disse Indtægter i Norri repræsenterer. Her see De, mine ærede Herrer, at man har

et rigt Udvalg af Maader at gaae frem paa. Man kan vælge et større eller mindre Antal Aar; man kan omtrent faae, hvilke Summer man vil til at operere med. Jeg for mit Vedkommende har anseet det for rigtigst at gjøre Beregningen paa to Maader; først med fem Aar efter Capitelstarten for 1855—59. Vi faae da følgende Summer: for Sjælland: 442,903 Rd. 59 $\frac{1}{2}$; for Folland: 112,291 Rd. 19 $\frac{1}{2}$; og for Jhen: 185,171 Rd. 56 $\frac{1}{2}$ eller, naar jeg dertil lægger Tiendepengene, der kun ud-gjøre et ubetydeligt Beløb, en samlet Sum af 745,026 Rd. 87 $\frac{1}{2}$ for Derne. For Syllands Vedkommende faae vi: for Aalborg: 125,439 Rd. 13 $\frac{1}{2}$; for Viborg: 105,724 Rd. 79 $\frac{1}{2}$; for Aarhuus: 205,944 Rd. 45 $\frac{1}{2}$; for Ribe: 133,838 Rd. 60 $\frac{1}{2}$ eller, naar Tiendepengene lægges til, et samlet Beløb for Sylland af 573,746 Rd. 20 $\frac{1}{2}$; i det Hele et samlet Beløb af 1,318,773 Rd. 11 $\frac{1}{2}$. Naar jeg nu spørger — og det kan være af Bigtighed for senere Undersøgelser — i hvilket Procentforhold Sylland og Derne ville komme til at gjøre Tilskud til Lønningsfondet, og jeg gaaer ud fra, at Derne vilde komme til at bidrage 745,000 Rd. og Sylland 574,000 Rd., seer jeg, at derefter vil Bidraget for Derne udgjøre $56\frac{48}{100}$ p. Ct. og for Sylland $43\frac{59}{100}$ p. Ct. Det er imidlertid aabenbart, at det ikke kan gaae an at lægge Capitelstarten efter et Gjennemsnit af 5 Aar til Grund for disse Beregninger; det vil være nødvendigt, at man tager et langt større Tidrum dertil. En saa-dan Beregning er ogsaa bleven opstillet, idet man har taget 24 Aar fra 1836 til 1859. Af disse 24 Aar har man udeladt de to højeste og de to laveste Aar. Resultatet bliver da for